

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΑΣ ΤΟ '21 ΜΕ ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

Η
Επανάσταση
του **1821**
στο σχολείο

Διαδικτυακή
Εκπαιδευτική Ημερίδα
του 4ου ΠΕΚΕΣ Αττικής

6 Μαρτίου 2021
10:00 - 15:00

76. 11 25η Μαρτίου

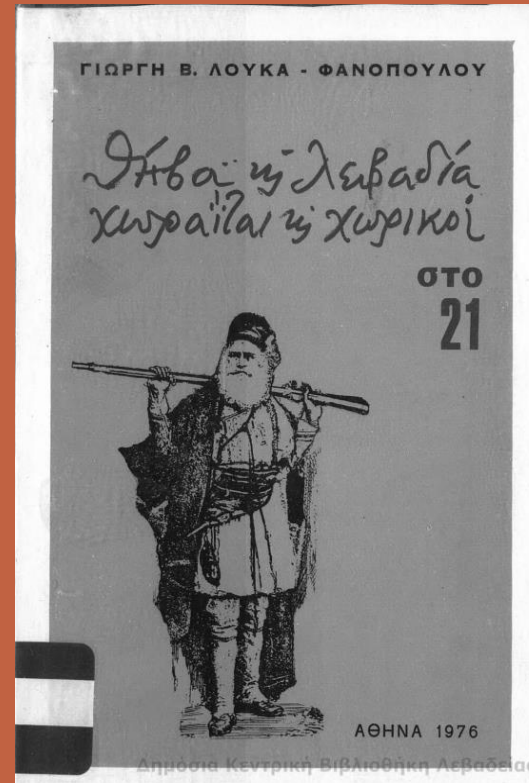
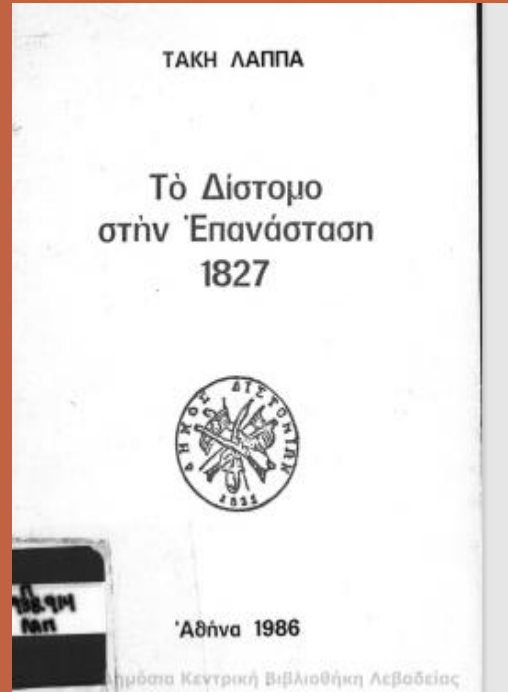
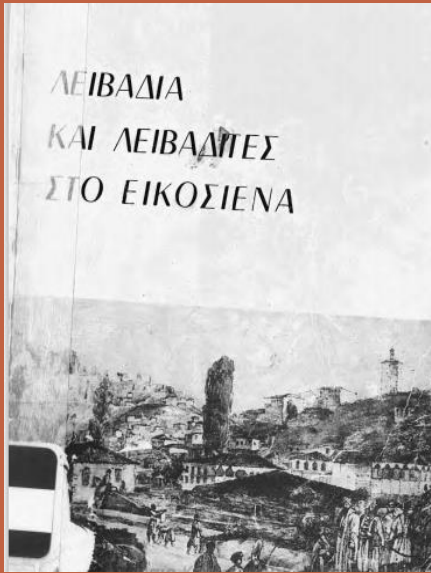
«Από μέρες έτοιμάζοντο το ηρώλιον επί του
έθνου, έργον. Πολλά ταύτα εργάζοντο και
σήμερον σήμερον. Άλλοι ενόμιζον το προ-
βλεπόμενον γράμματι επί τής έπανάσεως,
άλλα άλλων σφαιρών»

Άννα Ζουγανέλη – Ιωάννα Καμπούρμαλη
Σ.Ε.Ε. ΠΕ 70

4^ο ΠΕΚΕΣ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΑΣ ΤΟ '21 ΜΕ ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

Ἄννα Ζουγανέλη – Ιωάννα Καμπούρμαλη
Σ.Ε.Ε. ΠΕ 70

4^ο ΠΕΚΕΣ

- ▶ Την τελευταία εικοσαετία γίνεται μια προσπάθεια στη χώρα μας για την ένταξη της **Τοπικής Ιστορίας** στη σχολική τάξη και στα Αναλυτικά Προγράμματα σπουδών της Ιστορίας με ποικίλες διδακτικές προτάσεις και προβληματικές.
- ▶ Οι λόγοι που ξεκίνησε αυτή η προσπάθεια είναι από τη μια πλευρά οι ραγδαίες αλλαγές στο τοπικό και ευρύτερο κοινωνικό/πολιτικό περιβάλλον και από την άλλη οι σύγχρονες εξελίξεις στη διδακτική μεθοδολογία της ιστορίας.

ΣΧΟΛΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΣΥΝΕΙΔΗΣΗ

- ▶ Αναμφίβολα οι στόχοι του ιστορικού εγγραμματισμού είναι η ανάπτυξη της ιστορικής σκέψης και η καλλιέργεια της ιστορικής συνείδησης. Επιτυγχάνεται όμως αυτό με τη χρήση ενός μόνο εγχειριδίου το οποίο επικεντρώνεται κυρίως σε ονόματα ηρώων, χρονολογίες, γεγονότα και περιγραφές μαχών;
- ▶ *Τι μπορούν να αποκομίσουν όμως οι μαθητές από μια επιτόπια επίσκεψη σε περιοχές μαχών ή από τη μελέτη του σχετικού σχολικού βιβλίου ιστορίας;*

ΤΟΠΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΣΥΝΕΙΔΗΣΗ

Στη εποχή της πολυπολιτισμικότητας, η Τοπική Ιστορία αποτελεί για τον πολίτη έναν τρόπο διαμόρφωσης ιστορικής/εθνικής συνείδησης και ταυτόχρονα έναν από τους άξονες διαμόρφωσης μιας νέας ταυτότητας, η οποία συνδυάζει παλιά με καινούρια στοιχεία.

Οι πρόσφατες προτάσεις της διδακτικής μεθοδολογίας στην ιστορία εξοικειώνουν τους/ις μαθητές/τριες με την ιστορία του τόπου τους (**Τοπική Ιστορία**), με την ιστορία της πατρίδας τους (**Ιστορία του σχηματισμού, του περιεχομένου και της εξέλιξης της εθνικής ταυτότητας**), με την ιστορία της εξέλιξης του ανθρώπινου γένους (**μακροϊστορία**), με τους ρυθμούς ανάπτυξης της ευρωπαϊκής και της παγκόσμιας Ιστορίας και, τέλος, με τα ζητήματα της πρόσφατης Ιστορίας, από τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο και με τα μεγάλα ζητήματα που μας απασχολούν και σήμερα (**Ιστορία του παρόντος**).

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΣΕΝΑΡΙΟΥ ΤΟΠΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗ ΒΟΙΩΤΙΑ ΚΑΤΑ ΤΑ ΕΤΗ 1820-30

ΣΚΟΠΟΣ ΣΕΝΑΡΙΟΥ

Οι μαθητές/τριες να γνωρίσουν την πλούσια Τοπική τους Ιστορία και συγκεκριμένα την επαναστατική περίοδο 1820-30 στη Βοιωτία μέσα από **ήρωες, μάχες, μοναστήρια, καθημερινή ζωή, φορεσιές.**

ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΕΝΑΡΞΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ Η ΚΑΙ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΝΑΡΞΗ ΤΟΥ

- ▶ Έλεγχος της σχολικής βιβλιοθήκης και των αρχείων του σχολείου.
- ▶ Επίσκεψη στις τοπικές βιβλιοθήκες ή στη βιβλιοθήκη της περιοχής και έλεγχος διαθέσιμης βιβλιογραφίας.
- ▶ Επίσκεψη σε δημόσιους οργανισμούς που διαθέτουν αρχειακές συλλογές και έλεγχος της δυνατότητας πρόσβασης που έχουν οι σχολικές ομάδες.
- ▶ Αναζήτηση τοπικού τύπου και εντύπων και επισκέψεις σε σχετικούς χώρους αρχειοθέτησης.
- ▶ Επίσκεψη μουσείων, αρχαιολογικών χώρων και μνημείων.
- ▶ Αναζήτηση και εντοπισμός φωτογραφικών και προφορικών συλλογών.

ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ ΤΗΣ ΠΗΓΗΣ ΣΤΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΗΣ ΠΛΑΙΣΙΟ

1. Ποιος υπήρξε ο/η δημιουργός της μαρτυρίας και τι γνωρίζουμε γι' αυτόν/τήν;
2. Πού και πότε δημιουργήθηκε;
3. Ποιος υπήρξε ο σκοπός της δημιουργίας της;
4. Ποιο το κοινό στο οποίο απευθυνόταν και τι γνωρίζουμε γι αυτό;

ΚΑΤΑΤΑΞΗ ΤΗΣ ΠΗΓΗΣ

1. Τι είδους είναι;
2. Δημιουργήθηκε κατά τη διάρκεια των παραστάσεων που απεικονίζει; των φαινομένων που περιγράφει ή αναλύει; των εικόνων που εμπεριέχει; των πληροφοριών που διασώζει; κλπ
3. Είναι μεταγενέστερη μαρτυρία; πόσο μεταγενέστερη, σε ποιες άλλες πηγές στηρίχθηκε;
4. Πού βρέθηκε η μαρτυρία; πού σώθηκε; γιατί σώθηκε; πού βρίσκεται σήμερα; σε ποια κατάσταση;
5. Αποτελεί μεμονωμένη περίπτωση ή εντάσσεται σε σχολή; ρεύμα; κατηγορία; κλπ

ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΤΗΣ ΠΗΓΗΣ

1. Ποιο είναι το θέμα που πραγματεύεται;
2. Ποιες είναι οι βασικές ιστορικές έννοιες που εμπεριέχονται και ποια η σημασία τους στο συγκεκριμένο χωροχρόνο;
3. Ποια είναι η άποψη του δημιουργού για το θέμα;
4. Ποιες αξίες ενυπάρχουν;
5. Ποια προβλήματα επισημαίνονται;
6. Ποιο αποτέλεσμα αναμένεται από το δημιουργό της πηγής;

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΠΗΓΗΣ

1. Πόσο χαρακτηριστική της εποχής της είναι η πηγή;
2. Πόσο γνωστή;
3. Υπάρχουν άλλες πηγές αυτού του είδους; με τις ίδιες απόψεις; με τις ίδιες ανησυχίες; με τα ίδια προβλήματα;
4. Διαφοροποιείται από άλλες πηγές της εποχής της;
5. Διακρίνεται προκατάληψη; μεροληψία; προβάλλεται ως υποκειμενική; ως αντικειμενική;
6. Διασώζει την άποψη των νικητών; των ηττημένων; άλλων;

Η Μονή του Οσίου Λουκά στη Βοιωτία από τα δυτικά
(REISINGER, Ernst)

ΠΗΓΕΣ /ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ

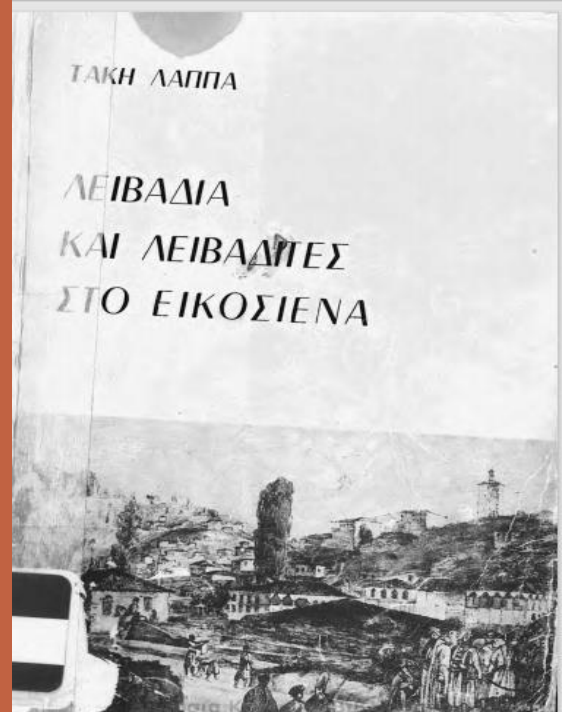
► ΙΣΤΟΡΙΚΑ

- 1) Η ιστορία της Αράχωβας και του πολιούχου της Αγίου Γεωργίου Παναγιώτη Ι. Στριμπλή – Αράχωβα 1966
- 2) Γεώργιος Π Κρέμος (1839-1926) Θανάση Χρήστου – Αθήνα 2006
- 3) Ιστορικά φροντίσματα - Α' Διαφωτισμός και το κορύφωμά του Κ.Θ. Δημαρά – Πορεία 1992 (Σατυρικά κείμενα του '21)
- 4) Τα αρχεία στο Ελληνικό Κράτος έως την ίδρυση των Γενικών Αρχείων (1821-1914) Ε. Λυκούρη – Λαζάρου – Τροχαλία 1991
- 5) Ταξιδεύοντας στην Παρνασσίδα – Από τους Δελφούς ως την πυρά του Ηρακλέους Γεωργίου Αναστ. Χασιάκου Δημοδιδασκάλου Αθήναι 1961 (ιστορικά, γεωπολιτικά κα στοιχεία)

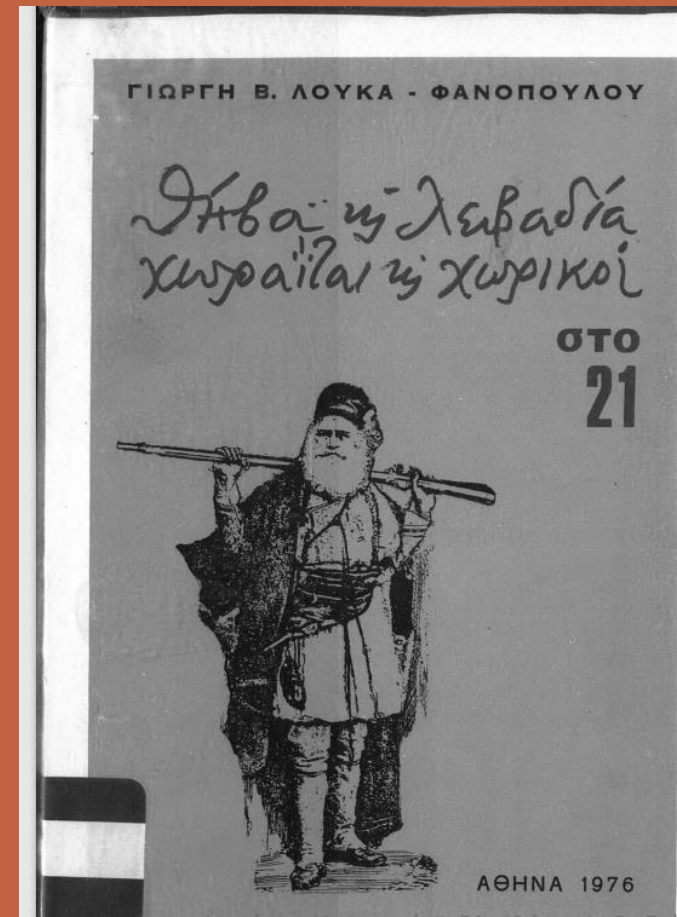
ΠΗΓΕΣ /ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ

► ΙΣΤΟΡΙΚΑ

- 1) Λειβαδιά, Ιστορικοί περίπατοι Α, του Δάλκα
- 2) Λειβαδιά και Λειβαδίτες το 21 του Λάππα (ιστορία, προύχοντες και αγωνιστές)

3) Θήβα και Λειβαδιά- χωραΐται και χωρικοί το 21 του Γ. Λουκά- Φανοπούλου. Τόμος Α & Β

4) Επετηρίς Εταιρείας Βοιωτικών Μελετών (Τόμος Α, τεύχος β & Τόμος Β, τεύχος β)

5) Κουμμουνιστική Επιθεώρηση 2011, τεύχος 2

(ο κοινωνικός χαρακτήρας της επανάστασης του 21)

► ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ

- 1) Λαογραφική Πινακοθήκη Δημήτρη Σταμέλου Εκδόσεις Πίτσιλος – Αθήνα 1997
- 2) Ο σύγχρονος Ελληνικός Πολιτισμός Μ.Γ.Μερακλή Καλλιτεχνικό Πνευματικό Κέντρο «Ώρα» - Αθήνα 1983
- 3) Μήτρος Καθάριος ο Τουρκομάχος Θωμάς Μάνδρος Αθήνα 1963

► ΓΚΡΑΒΟΥΡΕΣ Φωτογραφίες από γκραβούρες

ΣΥΛΛΕΚΤΙΚΑ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΑ Των τελευταίων 70 χρόνων με φωτογραφίες, γκραβούρες, πίνακες με στοιχεία που αφορούν την επανάσταση του 1821.

ΚΑΡΤ-ΠΟΣΤΑΛ Από το 1870 (Φορεσιές και στιγμές από την καθημερινότητα)

► ΦΟΡΕΣΙΕΣ ΚΑΙ ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ

1) Η φορεσιά της Μεσογείτισσας 1800-1830 Μαρία Μιχαήλ-Δέδε Μπογιάτη 1981

2) Ελληνικές φορεσιές – 1 και 2 Ιωάννα Παπαντωνίου 1974

3) Νεοελληνικός Κεφαλόδεσμος Κατερίνα Κορρέ-Ζωγράφου Αθήνα 1991

4) Ελληνικά Παραδοσιακά Κοσμήματα Άγγελος Δεληβορριάς Μέλισσα 1979

► ΧΟΡΟΙ

1) Ελληνικοί Παραδοσιακοί Χοροί Δώρα Ν.Στράτου Αθήνα 1979

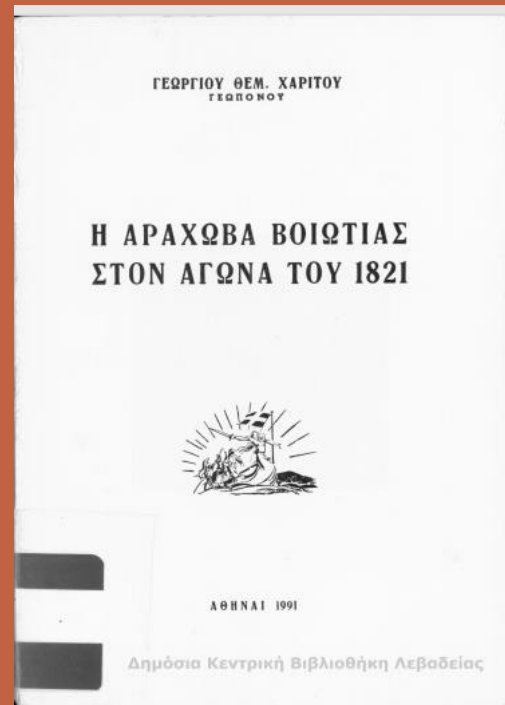
2) Ελληνικοί Χοροί Μαυροβουνιώτης Γιώργος-Μαλκογώργος
Αλέξανδρος-Αργυριάδου Ειρήνη Θεσσαλονίκη 2001

3) Ο κόσμος του Ελληνικού Χορού Άλκης Ράφτης Αθήνα 1986

4) Λαϊκά όργανα και χοροί της Ρούμελης Ζάχου Ν.Ξηροτύρη
Αθήνα 1992

5) Ο χορός στην Ελληνική Παράδοση η διδασκαλία του
Γιάννης Πραντσίδης Εκδοτική Αιγινίου 2004

- ▶ **Ξένοι περιηγητές** στη Βοιωτία του Δ. Πάνου
- ▶ **Μαρτυρίες περιηγητών** για τον πληθυσμό της Λιβαδειάς στην επανάσταση

ΦΩΤΟΔΕΝΤΡΟ

- ▶ Η Επανάσταση του 1821, Οι στρατιωτικές επιχειρήσεις
- ▶ Ταξιδεύοντας στην Οθωμανική αυτοκρατορία
- ▶ Η Επανάσταση του 1821 μέσα από την τέχνη - Πως παρουσιάζουν οι καλλιτέχνες την Ελληνική επανάσταση στα έργα τους;
- ▶ Βιβλιοθήκες στην Οθωμανική αυτοκρατορία
- ▶ Η καθημερινή ζωή κατά την περίοδο της ξένης κυριαρχίας: Γιορτές και διασκέδαση
- ▶ Η καθημερινή ζωή κατά την περίοδο της ξένης κυριαρχίας: Κατοικία
- ▶ Η καθημερινή ζωή κατά την περίοδο της ξένης κυριαρχίας: Ενδυμασία

ΨΗΦΙΑΚΕΣ ΠΗΓΕΣ

1) Δημόσια κεντρική βιβλιοθήκη Λιβαδειάς

iblivadia.wikidot.com/digicollection

2) Ίδρυμα Αικ. Λασκαρίδη

<https://el.travelogues.gr/page.php?view=83>

3) Γενικά Αρχεία του Κράτους ο "Αρχειομνήμων

<http://arxeiomnimon.gak.gr/search/index.html?q=%CE%92%CE%9F%CE%99%CE%A9%CE%A4%CE%99%CE%91>

4) Ίδρυμα Μποδοσάκη

<https://www.blod.gr/search-results/?q=%CE%95%CF%80%CE%B1%CE%BD%CE%AC%CF%83%CF%84%CE%B1%CF%83%CE%B7+1821>

► Σας ευχαριστούμε

